

GEBRUIKERS AAN HET WOORD

In de rubriek Geomatica is nog niet zoveel aandacht besteed aan de gebruikerskant van geografische informatie systemen (GIS). Het ligt in de bedoeling daar met ingang van dit nummer iets aan te gaan doen. Een paar keer per jaar wordt een gebruiker de kans geven iets te vertellen over het dagelijks werken met een GIS. We openen de serie met de waarschijnlijk grootste GIS-gebruiker van Nederland: De Rijksplanologische Dienst (RPD).

De RPD maakt deel uit van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM). Haar taak is het ondersteunen van de minister bij de voorbereiding en uitvoering van het ruimtelijk-orderingsbeleid. Hiertoe formuleert de RPD beleid en bouwt ze kennis op over de ruimtelijke werkelijkheid. Voorbeelden van beleidsproducten zijn de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening en de VINEX.

BRUIKBAAR

In Zwolle bevindt zich de afdeling Informatievoorziening, die zich bezig houdt met informatie-onderzoek, acquisitie, ontwikkeling en beheer van gegevensbestanden en beheer van hard- en software. Deze afdeling ondersteunt de beleids- en onderzoeksafdelingen die zich in Den Haag bevinden. De RPD maakt gebruik van ArcInfo op mini's en workstations op beide locaties, en van Spans op enkele aparte PC's. Met behulp van deze systemen worden de verworven gegevens 'voorbehandeld', zodat ze aansluiten bij de al aanwezige informatie. Ook het analyseren van de gegevens gebeurt met het GIS. De bewerkte gegevens kunnen dan ter beschikking worden gesteld aan de beleidsmedewerkers. Deze constructie heeft het voordeel, dat de meeste medewerkers bij de RPD zich niet met de technische details van het computersysteem bezig hoeven te houden. Ze hoeven slechts de juiste vragen te stellen. De mensen van Informatievoorziening gaan dan aan het werk om de gewenste informatie te verwerven, aan te passen, en er eventueel kaarten van te maken of ruimtelijke modellen op los te laten. De RPD is nadrukkelijk géén kartografische dienst, het produceren van kaarten staat niet voorop. Kaarten worden uitsluitend geproduceerd om beleidsma-

kers van gegevens te voorzien in een voor hen bruikbare vorm.

METABESTAND

Het ligt in de bedoeling om deze getrapte wijze van informatietoevering in de toekomst enigszins los te laten. In de in aanbouw zijnde nieuwbouw van het Ministerie van VROM wordt een zodanig netwerk aangelegd, dat ook de beleidsmedewerkers direct toegang hebben tot de gegevens. Om dit te realiseren wordt nu al gewerkt aan een geheel nieuwe, centrale databank waar ook mensen mee kunnen werken die niet vertrouwd zijn met 'de computer'. In die databank worden alle gegevens op een standaardwijze opgeslagen. Daarnaast wordt een zogenaamd metabestand opgezet, waarin staat wat de kwaliteit van de informatie in de centrale databank is. Hierin staat beschreven hoe betrouwbaar de aanwezige informatie is, op welk schaalniveau de informatie nog te gebruiken is, enzovoorts.

Al deze kennis is nu nog slechts aanwezig bij de medewerkers van de afdeling Informatievoorziening. Na de verhuizing hebben ook de beleidsmedewerkers en onderzoekers gemakkelijker toegang tot de gegevens. Door het gebruik van een speciale user-interface zal het werken met dit systeem veel eenvoudiger zijn. Het uitvoeren van ingewikkelde analyses en dergelijke blijft echter het domein van de specialisten: het vereist eenvoudigweg te veel computer- en GIS-kennis om dit snel en efficiënt uit te kunnen voeren.

BEHEERSING

Mensen die dagelijks met ArcInfo werken zijn er over het algemeen tevreden over. Ze roemen de vele analytische mogelijkheden van het systeem. Aangezien zeer veel GIS-gebruikers met ArcInfo werken, is een snelle kennisoverdracht met andere bedrijven en instellingen mogelijk. Gezien de wijze van informatieverwerking (de RPD verzamelt zelf geen gegevens) is dat van zeer groot belang. Maar het blijft een specialisme, het werken met een GIS. Er zijn meer dan duizend commando's beschikbaar en een groot deel van die commando's moet de gebruiker ook daadwerkelijk beheersen om zelfs maar een beetje met het systeem te kunnen werken. Dat betekent een relatief lange trainings- en inwerkperiode, waarin de op te leiden medewerker niet voor andere taken in te zetten is. Daarnaast vindt men bij de RPD ArcInfo nogal traag, maar men werkt bij deze instelling dan ook wel met enorme hoeveelheden gegevens. Andere GISsen werken nauwelijks sneller.

Voorlopig zien ze bij de RPD nog geen beter alternatief voor ArcInfo. Met organisatorische aanpassingen die de informatiestroom zo efficiënt mogelijk maken, probeert men de informatiehonger van politici en hogere ambtenaren zo goed mogelijk te stillen.

JOS ZOMERPLAAG

Redactie Agora

Met dank aan drs. J.H.R. v.d. Schuit van de afdeling Informatievoorziening van de RPD in Zwolle.

BEDRUFSTERREINEN IN STADSGEWEST ROTTERDAM

